

Nr. RI18.0061 (2018)

Betreft: Stand van zaken afvalinzameling c.a.

Aan de leden van de Gemeenteraad

Inleiding

Vanwege de rijksdoelstelling om in 2020 75% van het huishoudelijk restafval te hergebruiken en de afspraken die internationaal zijn gemaakt (Klimaatakkoord), is er de afgelopen tijd van gemeentewege een aantal maatregelen genomen op het gebied van afvalinzameling en bronscheiding. Maatregelen die noodzakelijk zijn om bij te dragen aan het hergebruik van (schaarse) grondstoffen en het beperken van CO₂-emissie. Het betreffen ook maatregelen die van onze inwoners inzet vragen en waarbij de gemeente hen zo goed mogelijk wil faciliteren. Om een goed beeld te krijgen waarop onze inzet qua afvalbeleid zich richt, schetsen wij u graag de belangrijkste ontwikkelingen.

Frequentiewisseling afvalinzameling

Per 1 maart 2017 heeft in heel Den Helder en Julianadorp een frequentiewisseling plaatsgevonden m.b.t. de inzameling van het rest- en plastic afval. Werd daarvoor het restafval en het plastic afval resp. eens in de twee en vier weken opgehaald, vanaf de genoemde datum is de inzamelfrequentie voor restafval (mini-container aan huis) eens per vier weken en voor plastic, blik en drinkpakken (PMD) eens in de twee weken (zakken). Ondanks enige weerstand in het begin zijn onze inwoners inmiddels gewend aan dit systeem. Bij de inzameling van PMD door HVC rijdt er een veegploeg achter het inzamelvoertuig van HVC om zwerfafval te voorkomen.

Resultaten afvalinzameling n.a.v. frequentiewisseling restafval en plastic (PMD)

Uit de jaarrapportage 2017 van HVC is gebleken dat de frequentiewisseling succesvol is. Over tien maanden gezien (de frequentiewisseling ging 1 maart 2017 in) is het volume van het Helderse huishoudelijk restafval dat wordt verbrand ten opzichte van 2016 fors verminderd (van 270 kg per persoon per jaar naar 217 kg!) en is de inzameling van de positieve stromen GFTe, glas, papier en plastic substantieel toegenomen. Het plastic zelfs met meer dan 300%. Dit betekent dat er zo'n drie miljoen kilogram minder restafval de verbrandingsoven heeft bereikt! We zijn er nog lang niet, maar de opmars naar uiteindelijk 100 kg restafval per persoon per jaar is duidelijk ingezet.

Wijziging systeem van afvalinzameling voor de hele stad

Eind 2016 besloot het college van B&W – na een omvangrijk bewonersparticipatietraject - voor de hele stad een nieuw systeem van afvalinzameling in te voeren. Deze nieuwe wijze van afvalinzameling houdt in dat het restafval op afstand komt (ondergrondse verzamelcontainers) en drie mini-containers voor de positieve stromen GFTe, OPK en PMD aan huis (de 'e' staat voor etensresten).

De systeemwijziging wordt gefaseerd ingevoerd. In februari 2018 is Julianadorp 'uitgerold' en inmiddels zijn we bezig met de voorbereiding van de invoering hiervan in de wijken De Schooten en Nieuw Den Helder (incl. Huisduinen). Gezien het feit dat vele gemeenten bezig zijn met de invoering van restafval op afstand en de leveringstijden voor materieel (ondergrondse en bovengrondse containers) lang zijn is het de verwachting dat deze wijken begin 2019 voorzien zijn van de benodigde inzamelvoorzieningen en -middelen.

Inmiddels wordt ook gewerkt aan een business-case voor een gedeelte van de 'Stad binnen de Linie' waar ook restafval op afstand en bronscheiding aan huis kan plaatsvinden (bijv. 'Indische buurt' en 'Geleerdenbuurt'). In deze buurten is de ruimte en infrastructuur zodanig dat hier geen maatwerk behoeft plaats te vinden. Voor wat betreft het centrum (binnenstad) wordt op dit moment bekeken wat de mogelijkheden zijn voor een andere wijze van afvalinzameling. In deze buurten is de openbare ruimte en de particuliere tuinen/plaatsjes zo beperkt dat de bronscheiding aan huis (drie mini-containers) beperkt of nagenoeg onmogelijk is. Opgemerkt wordt dat bij de keuze van een inzamelvariant voor de binnenstad HVC gevraagd zal worden hierbij ook de mogelijkheid van nascheiding te betrekken. Het streven is de wijk 'Stad binnen de Linie' (incl. de binnenstad) eind 2019/begin 2020 – op wat voor manier dan ook - gefaciliteerd te hebben.

Nieuwe Afvalstoffenverordening 2018 en Uitvoeringsbesluit

Om de nieuwe wijze van afvalinzameling ook juridisch mogelijk te maken, heeft de gemeenteraad op 22 januari 2018 de nieuwe Afvalstoffenverordening 2018 vastgesteld (met Uitvoeringsbesluit). In deze regelingen is tevens de bevoegdheid vastgelegd om te werken met afvalpassen en gechipte mini-containers (koppeling woonhuis). Hierbij is rekening gehouden met de rechterlijke uitspraken m.b.t. privacy (doel en motivering).

Afvalscheiding bij hoogbouw

Nu in Julianadorp voor laagbouw 'restafval op afstand' met succes is ingevoerd, de voorbereidingen zijn getroffen voor de invoering hiervan in de wijken Huisduinen, Nieuw Den Helder en De Schooten en onderzocht wordt welk maatwerk in de binnenstad noodzakelijk is, is de tijd rijp om ook de focus te hebben op afvalscheiding bij de hoogbouw in Den Helder. Landelijk gezien is afvalscheiding bij hoogbouw (appartementen en flats) een grote uitdaging. Eén van de grootste problemen hierbij is de beschikbare ruimte in de woning. Tevens kan de sociale opbouw van een wijk met (veel) hoogbouw een rol spelen.

Hoewel er de afgelopen jaren in Den Helder sprake is (geweest) van sloop van flats, is er nog steeds sprake van hoogbouw van enige betekenis. Willen we op termijn kunnen voldoen aan de rijksdoelstelling om tot 75% hergebruik van het huishoudelijk afval te komen, dan dienen ook deze huishoudens hierin op een goede en laagdrempelige wijze gefaciliteerd te worden. De manier waarop is echter – zoals gezegd in heel Nederland – nog steeds een probleem.

Pilots

Omdat Den Helder al meerdere keren heeft aangedrongen op afvalscheiding bij hoogbouw en hierbij ook innovatieve ideeën heeft geventileerd, alsmede het feit dat ook HVC ervaringen wil opdoen en nieuwe ontwikkelingen wil testen, gaat – onder het voorbehoud dat e.e.a. financieel acceptabel is - Den Helder een tweetal pilots doen op het gebied van afvalscheiding bij hoogbouw. Bij de flats van de Hendrik Baskeweg en Heiligharn worden de bewoners – zowel in als buiten de woning - op verschillende manieren gefaciliteerd in het scheiden van het huishoudelijk afval. De ervaringen die hierbij worden opgedaan willen we gebruiken met de mogelijke uitrol van een werkend gescheiden inzamelsysteem bij hoogbouw in Den Helder.

Afvalinzameling basisscholen

Vanwege vooral milieu-educatieve redenen, hebben de basisscholen onlangs (maart 2018) een aanbieding van de gemeente ontvangen om ook hun afval gescheiden aan te bieden en te laten inzamelen door HVC. Tevens worden hierbij lespakketten aangeboden ('jong geleerd is oud gedaan'). Deze mogelijkheid is overigens al in de nieuwe Afvalstoffenverordening 2018 en het Uitvoeringsbesluit opgenomen, vanwege het feit dat er een onderscheid moet worden gemaakt met bedrijfsafval. Op dit moment hebben wij nog geen reactie van de schoolbesturen ontvangen. Inmiddels zijn we in overleg met HVC om de aanbieding aan de scholen toe te spitsen op de specifieke omstandigheden van de betreffende basisschool (maatwerk).

Optimalisatie glaszameling

Na een gezamenlijk onderzoek van Nedvang, HVC en de gemeente Den Helder waarom de glaszameling in Den Helder in 2016 terugliep en waaruit bleek dat er in onze stad een aantal 'blinde vlekken' zijn, is in 2017 hierop actie ondernomen. Op drie blinde (v)(p)lekken in de stad zijn tijdelijk bovengrondse glascontainers geplaatst met als resultaat een behoorlijke vulgraad. Inmiddels is vanwege de duidelijke behoefte het besluit genomen op deze plekken ondergrondse glascontainers te plaatsen. De bovengrondse glascontainers worden weer ingezet om elders in de stad de noodzaak van extra plaatsing te onderzoeken. Uit de laatste cijfers van Nedvang en HVC is overigens gebleken dat het volume glas in 2017 met 16% is gestegen.

Textielinzameling

Er staan op diverse plekken in de stad, vooral bij winkelcentra, ondergrondse textielcontainers van HVC. Hier en daar zijn er ook nog bovengrondse containers, maar deze zijn van andere instanties (bijv. Rotary). De laatste tijd neemt de kwaliteit van het textiel in Den Helder af, vooral bij enkele specifieke locaties. Oorzaken hiervan zijn met name vervuiling met ander afval en vocht. De vervuiling heeft te maken met het gedrag van mensen en het vocht met de kwaliteit van de container en de betonbak waarin deze zit. Na een bezoek aan de sorteerder Wieland in Wormerveer werd duidelijk dat vooral de vervuiling significant is. Inmiddels zijn we bezig te bekijken of er – na meer toezicht door onze handhavers – een verbetering valt waar te nemen, of er bepaalde aanpassingen noodzakelijk zijn of dat de textielinzameling helemaal moet worden overgelaten aan Rataplan (inzameling via zakken huis-aan-huis).

Inzameling medicijnafval

Op verzoek van de apothekers en vanwege veiligheidsaspecten bij het afvalbrengrstation van HVC aan de Schootenweg, wordt het medicijnafval (incl. injectiespuiten en –naalden) vanaf maart 2018 regulier eens per vier weken opgehaald bij de vijf apothekers. Ook qua inzamelmiddelen worden patiënten en apothekers gefaciliteerd, zodat dit afval niet in het huishoudelijk afval terecht komt! In juli 2018 wordt de inzameling geëvalueerd.

Afvalinzameling vakantieparken

Naast de invoering van het nieuwe inzamelsysteem voor alle woonhuisaansluitingen in Den Helder en Julianadorp, wordt inmiddels ook een begin gemaakt met de vakantie- en recreatieparken. In het 'Beleidskader Toerisme' is aandacht voor een verdere opwaardering van deze parken. Dat de wijze van inzameling van afval hierbij ook een rol speelt moge duidelijk zijn. Diverse vakantie- en recreatieparken hebben aangegeven hierin stappen te willen maken. Inmiddels is de gemeente Den Helder, HVC en het bestuur van 'De Zandloper' bezig maatregelen te treffen op dit bungalowpark, zowel functioneel als esthetisch. Geleidelijk zullen de andere vakantieparken (mits geen bedrijfsafval) volgen.

Dumping en bijplaatsing van afval

Ondanks de handhaving vanuit de gemeente en de optimalisering van de faciliteiten voor onze inwoners, blijft het dumpen en bijplaatsen van afval bij ondergrondse containers in Den Helder een hardnekkig probleem. HVC heeft vijf dagen per week één tot twee voertuigen rondrijden om het gedumpte afval op te halen. Ook de gemeente heeft sinds 1 juli 2017 een veegploeg rondrijden om zwerfafval (met name PMD) in te zamelen. De kosten hiervan hebben een substantieel verhogend effect op de afvalstoffenheffing (circa € 10 per woonhuisaansluiting, ofwel grofweg € 275.000 p/j). Inmiddels zijn i.s.m. de afdeling VVH (team Handhaving) afspraken gemaakt voor gerichtere voorlichting en intensievere handhaving, lopen er het eerste kwartaal 2018 afvalcoaches van HVC door Julianadorp en vindt er regelmatig specifieke voorlichting plaats op de stadnieuwspagina. In juni 2018 hebben alle bewoners van Doorzwin – een buurt waar dumpingen en bijplaatsingen veel voorkomt – een brief ontvangen over dit probleem en op welke wijze zij kunnen bijdragen aan een schonere wijk. Ook heeft in juni 2018 een gesprek plaatsgevonden met de toezichthouders van Woningstichting over dit probleem.

Evaluatie en verlenging 'Dienstverleningsovereenkomst' huishoudelijk afval HVC (DVO)

In 2010 heeft de gemeente Den Helder een dienstverleningsovereenkomst (DVO) afgesloten met HVC voor de inzameling/verwerking van het huishoudelijk afval en de gladheidsbestrijding (zie ook hieronder). Deze DVO is voor onbepaalde tijd afgesloten, maar minimaal voor een periode van tien jaar. In 2018 worden de eerste besprekingen gestart onder welke voorwaarden de overeenkomst kan worden verlengd. De huidige DVO is gebaseerd op een vast bedrag per woonhuisaansluiting. Onderzocht gaat worden of een 'kostenallocatiemodel' (niet een eenheidstarief, maar een tarief uitgesplitst in onderdelen zoals inzameling, verwerking en andere dienstverlening) voor Den Helder (financiële) voordelen biedt. Financieel kan het interessant zijn als een gemeente nog grotere stappen maakt in het beperken van de hoeveelheid restafval c.a.

Gladheidsbestrijding

Wellicht een vreemde eend in de bijt is de gladheidsbestrijding. Werden deze werkzaamheden vroeger zelf door de gemeentelijke reiniging uitgevoerd, na het op afstand zetten hiervan (inclusief tractie), ging ook de gladheidsbestrijding over naar HVC. Deze werkzaamheden vallen echter buiten de DVO zoals hierboven omschreven. HVC brengt maandelijks de structurele kosten (beschikbaar materieel) en per strooibeurt een vast bedrag in rekening.

De systematiek bij de gladheidsbestrijding is curatief: er wordt gestrooid als gladheid op de wegen wordt geconstateerd. Inmiddels is besloten over te gaan van achteraf (curatief) strooien naar vooraf (preventief) strooien: er wordt gestrooid als op basis van objectieve weersinformatie gladheid wordt verwacht. Belangrijke afwegingen hierbij zijn o.a. de verhoging van de verkeersveiligheid, milieuvoordelen (minder zout) en de aansluiting bij de systematiek van onze buurgemeenten (allemaal preventief). De structurele meerkosten zijn nagenoeg nihil en de incidentele kosten per strooibeurt minder.

Verwerkersovereenkomst met HVC i.v.m. privacy

Op 25 mei 2018 is de nieuwe Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) in werking getreden en vervangt de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp). Op basis van deze verordening is het noodzakelijk dat de gemeente met haar verbonden partijen die persoonsgegevens gebruiken een verwerkersovereenkomst afsluit. Op grond van de AVG is deze overeenkomst verplicht bij samenwerkingen waarbij de ene partij *ten behoeve van* de andere partij persoonsgegevens verwerkt, waarbij die andere partij *doel en middelen van de verwerking vaststelt*. De verwerkersovereenkomst moet waarborgen dat wordt voldaan aan het realiseren van *passende technische en organisatorische*

maatregelen opdat de verwerking aan de vereisten voldoet. De verwerkersovereenkomst is inmiddels door zowel de gemeente als HVC ondertekend.

De gemeente als aandeelhouder van HVC

De gemeente Den Helder is houder van 112 van de 2.914 uitstaande aandelen A van de NV (3,8%). De aandeelhouders staan garant voor een bedrag van zo'n € 600 miljoen aan aangegane leningen (aandeel Den Helder ca. € 23 miljoen). In 2015 is door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AvA) besloten de komende jaren af te zien van dividend om zodoende de solvabiliteit en het eigen vermogen van het bedrijf te bevorderen, zodat op termijn de aandeelhouders niet meer garant hoeven te staan voor de uitstaande leningen. Voor het garant staan ontvangen de aandeelhouders jaarlijks een garantstellingsprovisie naar rato van het aandeelhouderschap (voor Den Helder circa € 220.000 per jaar). Per 31 december 2017 is het eigen vermogen van HVC gegroeid naar € 103 miljoen

Gelet op de waarde van de activa en de rol van deze activa binnen het (Europese) afvalstoffenbeleid en de energieopwekking en- distributie, is het risico door banken onder garantie te worden aangesproken minimaal. Het streven van HVC is – zoals gezegd - dat het in 2024 niet meer noodzakelijk is dat aandeelhouders voor aangegane leningen garant staan (wordt een keuze).

Het aandeelhouderschap wordt uitgeoefend door het college, waarbij de portefeuillehouder wordt afgevaardigd naar de AvA, die enkele keren per jaar plaatsvindt. Als voorbereiding wordt met de Noordkop-gemeenten n.a.v. de agendapunten vooroverleg gepleegd en - indien noodzakelijk - een strategie bepaald. Voor de portefeuillehouder wordt vervolgens een geannoteerde agenda gemaakt (adviezen en voorstellen).

In de AvA van 13 december 2017 is besloten de statuten van HVC zodanig te wijzigen dat de AvA de bevoegdheid krijgt alle leden van de RvC te benoemen (selectiecommissie). Hiermee wordt invulling gegeven aan de wens van de aandeelhouders om hun invloed en sturing te vergroten.

RKC-rapport 'Opvolging aanbevelingen sturing HVC'

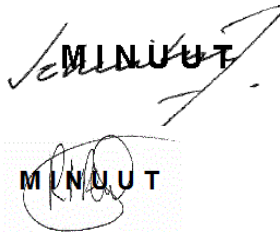
Zoals eerder toegezegd ontvangt u in de zomer van het college een reactie (RIB) op de raadsbehandeling van het rapport van de Rekenkamercommissie (RKC) over het rapport 'Opvolging aanbevelingen sturing HVC'.

Den Helder, 26 juni 2018.

Burgemeester en Wethouders van Den Helder,

burgemeester
Koen Schuiling

secretaris
Robert Reus

MINUUT

MINUUT